

د افټ وژونکو موادو بي خطر ه استعمال

پيژاند : داکتر ايچ- پي- سنگ

کیمیایی افت وژونکی مواد

◆ افت وژونکی مواد هغه زهرجن توکي دي چه
دمضرو حشراتو ، حیواناتو اونباتاتوپه له منځه وړلو کي ورځني کار
اخستل کيږي.

د افټ وژونکو موادو طبقه بندي

کیمیاوي مواد د هر هغه شي پر اساس چه ددي استعمال په نتیجه کي وژل کيږي طبقه بندي یا رده بندي کيږي لکه:

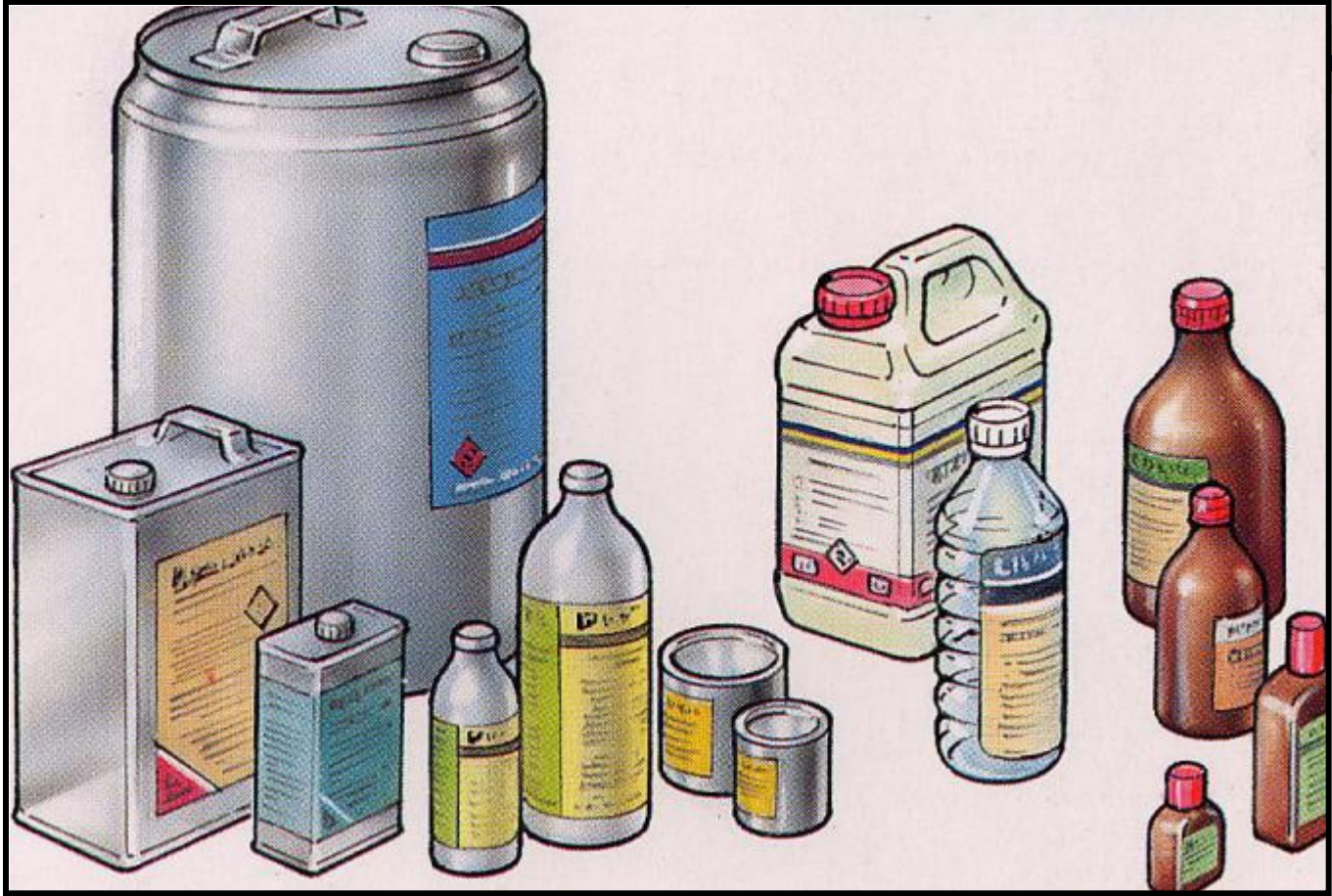
حشره وژوونکي مواد – حشرات له منځه وړي.

فنکس/قارچ وژوونکي مواد – فنکس ، چناسکي له منځه وړي.

گياه تلف کوونکي – هرزه گياه له منځه وړي.

دافت وژونکو موادو ډولونه

دمركباتو اساسى جو ڀرڻت

مايعات

ڀوپر

داني دار

دافت وژونکو موادو ډولونه

مستقیم افټ وژونکي مواد : مستقیم د حشري پر مخ پاشل کيږي.

معدده کي تاثیر کوونکي مواد: کله چه حشره نباتات خوري پاشل شوي کيميايي مواد يي هم معدي ته ځي او حشره له منځه وږي.

دنباتاتو سستم کي عمل کوونکي مواد: دا مواد دنباتاتو نسج ته داخل کيږي، او بيا عموماً د زایلیم یا پلویم له لاري بوټي کي ځاي پر ځاي کيږي.

تدخينی یا تعقيمونکي مواد: دامواد د تدخين یا لوغي په شکل حشرات د تنفسي ارگانونو په ذريعه جذبوي یا چه کله د حشري جسم مستقیم دنيماتود وژونکو موادو په ذريعه د تعقيم شوي خوري سره لږيږي او په پایله کي حشره له منځه ځي.

د(CPPs) بي بيخطر ه استعمال

دمضرو حشراتو د وژلو څخه علاوه لاندیني نقصانونه لري :

- هغه کسان چه ددي په پلورلو ، حمل ونقل او استعمالو لوكي شامل وي .
- هغه مالونه چه د CPPs په پاشل شويو فصلونو كي څر کوي .
- ماحول .

د افت وژونکو موادو بي خطر ه استعمال

♦ ددي مطلب دي د جوړوونکي څخه تر استعمالوونکو پوري ، بايد دټولو
افت وژوونکو توکو استعمال او حمل و نقل په داسي بي خطر ه طريقه
اوشي چه نه انسانانوته څه نقصان اوسوي اونه چاپيريال (محيط) ته
کوم خطر موجه وي .

دکیمیایي موادو (افت وژونکو) بي خطر ه استعمال ولي ضروري دي؟

CPPs د چاپیریال دساتني لپاره یو ستر خطر دي .

- انسانان ، مارغان او حیوانات یا خو زخمی کوي او یایي په مکمله توګه له منځه وړي .
- د **CPP** دیلران یا بزګران په مکمل ډول دافت وژونکو دزهري تاثیراتوتر اغیزلاندې راځي .

دافت وژونکو داستعمال سناریو یا ننداره

- ♦ پرمخ تللي هیوادونه تقریبا 75٪ افت وژونکي کیمیایي مواد استعمالوي .
- ♦ لکن فی الحال په دغه پرمخ تلیو هیوادوکی د CPP توکو استعمال کم دي .
- ♦ د CPP استعمال په ترقي کوونکو هیوادونو کی مخ پرزیاتیدو دي .

د CPPs سیمیزخرخلاو (بازار)

سیمه (منطقه)	سهم %
اسیاء/ پرامن	25.0%
غربي اروپا	21.9%
لاتيني امريکا	12.8%
شمالي امريکا	29.6%
او نور	10.3%

Year, 2000

د CPPs سره تړلي مرګ جوړې

- ◆ هرکال تقریبا 3 میلیونه خلک د افت وژونکو توکو د زهري اثراتو له کبله په ستونځو اخته کېږي .
- ◆ تقریبا 20000 وګړي هرکال خپل ژوند له لاسه ورکوي .
- ◆ دمرګ جوړې اکثریت په پرمخ تلونکو هیوا دونو کې چه هغي کې افریقا هم شامله ده واقع کېږي .

دافت وژونکو توکو انتقالول

- په لاندینيو وختونو کي باید د حفاظتي طریقو څخه کار واخستل شي :
- ◆ د انتقال په وخت کي .
 - ◆ د څرخلاو په وخت کي .
 - ◆ د زیرمه کولو/ذخیره کولو او تقسیمولو په وخت کي .
 - ◆ د یوځای کولو (جوړولو) او پاشلو په وخت کي .
 - ◆ له منځه وړلو په وخت کي .
 - ◆ یا نورو وختونو کي .

دکیمیایی توکو بی خوندي انتقال اغیز

1. په مستقیم ډول د صحت اغیزمن کیدل .
2. د چاپیریال ککړتیا .
3. د چاپیریال په ساتنه نوري اغیزي .

د CPP استعمال خطر (ویره)

خطر په لاندیني شیانو پوري اړه لري :

- ♦ **د زهریت درجه :** کیمیاوي توکي خومره زهرجن دي .
- ♦ **د دواگانو داستعمالولو اندازه :** خومره اندازه ته جذبولي (برداشت کولي) شي .
- ♦ **تناوب/تکرار (فریکوینسي):** خوځله ته دا دواگاني استعمالوي .

خطر = زهریت X داستعمالولو اندازه X تناوب/تکرار

د CPP استعمال سره تړلي خطرات

خطرات هغه وخت ډیر وي چه CPP :

- ◆ غلیظ یعنی ټینګ شکل کي وي .
- ◆ مایع مرکبات دداني دار په پرتله .
- ◆ پوډر دگړدي(زرو)په پرتله .

خطرات اوپیژنی

◆ مایعات:

- په اسانه چپه کیږي .
- په اسانه پوستکي پسي نښلي .
- بخارات يې دتنفس له لاري تیرېږي .
- بخارات يې شاید دتنفس په ذریعه تیرکړل شي .
- که دخولي له لاري تیرکړل شي ډیر خطرناک عواقب لري .

◆ داني دار:

- استعمال يې اسانه وي.
- وگړو(خلکو) اودچاپیریال ککړتیا ته لږ خطر وي .
- زهرجن کیدل-بخارات يې تیرو ل ، دپوستکي سره لږیدل یا التهاب .

◆ پودر:

- بخارات تولیدوي .
- تنفسي زهریت پیداکوي .
- پوستکي سره لږیدل يې هم خطرناک دي .

خرنگه CPP دانسان جسم ته داخليري

♦ **پوستکي** : لمس-گردن ، سينه او متي .

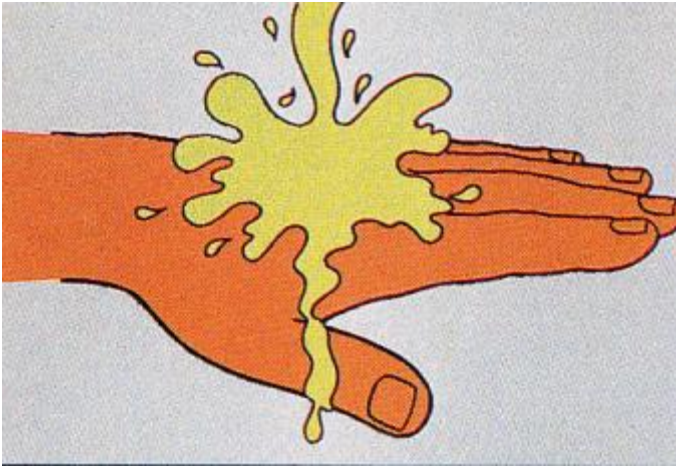
♦ **سږي** : تنفس کول .

♦ **خوله** : خوړل ، څښل اوددخانياتو استعمال .

♦ **سترگي** : دزرو يا قطرو شيندل (شرپول) ، دهواپه ذريعه سترگوته رالوتل .

د CCP پوستکی سره دلگیدو (لمس کیدو) څخه ډډه اوکړئ

ډیر په احتیاط د پوستکی دککرتیا څخه ځان اوژغوری

د CCP د زهریت ډولونه

◆ **شدید / تیز زهریت :**

دنا روغی علامات عموماً څوساعته وروسته څرگندیږي .

◆ **اوږد / ځنډن زهریت :**

هغه زهریت چه لږلږ یا وار په وار د افت وژونکو درملوسره دیو ځای کیدو په نتیجه کښی مینځ ته راشي . دناروغی علامي شائد تر ډیر ځنډ وروسته څرگندی شی.دا داوولي تجربې څخه وروسته اکثر په میاشتو یا په کالونو څرگندیږي .

د زهریت ډولونه

♦ **شدید (تیز) زهریت-** د تیز زهریت نشانی (علاماتو) کښی سردردی ، تنظر (سترګي جال جال کیدل) ، زړه بد بدکیدل او استفراق (قی) کول. د زړه حرکات تغیریدل ، د عضلاتو سستوب ، تنفسی مشکلات ، ذهني ګډوډی ، تهکان (لرزه) ، کوما (بی حالی) او مرګ.

دزهریت ډولونه (جاري)

◆ **اوږد / ځنډن زهریت - لږلږ يا وار په وار د افت وژونکو**
درملوسره ديو ځای کيدو په نتيجه کېنې مينځ ته راشي . دناروغۍ
علامي د سرطان مرض ، عصبي امراض ، دسيستم بې نظمۍ ،
ديينۍ (جگر) او پختورگی زخم ، تنفسي امراض او دمیندو لپاره
بيازيروونکی مشکلات.

افت وژونکي دلاس په ذریعه په خوندي توگه وړل راوړل

- ◆ حفاظت او خونديتوب په هروخت کښی ترټولو لمړی تدبیردی
- ◆ یا ته پخپله په خوندي توگه او یا بل چا ته د آفت وژونکو د حمل و نقل اجازه ورکوه او ته یی فقط څا رنه (نظارت) کوه

حفاظت (خونديتوب) د کوم ځای څخه شروع کيزی ؟

حفاظت دهغه وخت نه شروع کيږي: چه کله ته پيداوار(توليدي توکي)
اوپيژنی يايي پلوری ، توزيع کوی يي او يا يي استعما لوی .

د پيداوار (توليداتو) دليل لوستل:

په لېبل څه شی لیکل شوي وی؟

- ◆ هغه معلومات اولارښوونې چې په قطي (کڅورو) چاپ شوي وی .
- ◆ ټولي لېبلي دافت وژونکو د توزیع کولو (خرڅولو) (پلورلو) استعمالولو ، له منځه وړلو ، او احتیاطي تدابیرو ا هم معلومات په لاس را کوی .

په لیبل څه شی لیکل شوي وی ؟ (جاري)

♦ **تجارتی / اشتهاري نوم:** دا هغه نوم دی په کوم چه ددی دوا اشتهار خپریږی او یا پلورل کیږی .

♦ **عام نوم :** یو تولید شا ئید په گنو تجارتی نومونو او پلورل شی. لکن عام نوم ، یا نوم البته یوشان دی .

دافت وژونکو دواگانو لیبل (جاري)

د فورمول / ترکیب ډولونه:

- ◆ EC: Emulsifiable concentrates (قابل غلظت)
- ◆ F, L/FL : Flowable (دالوتلو قابل)
ULV Ultra Low Volume
- ◆ D Dusts , (گرد / زري)
- ◆ G Granulars (داني)
- ◆ P/PS Pellets. (گولي)
- ◆ W or WP Wettable Powders (هغه پوډر چه (په) اوبو کي حل کيږي)

احتیاطی خرگندونی

دانسانانواوکورنی (اهلي) حیواناتولپاره خطرہ :

- ◆ داخرگندونی تا سی دانسانانواو حیواناتو ممکنه خطراتوته متوجه کوي .
- ◆ په ځانگړی احتیاطی تدابیروکښی د ضروري حفاظتی سامان آلاتواستعمال شامل دي .
- ◆ د تولیداتو راوړونکو د خبرتیا لپاره چه د جدی خطر سره موجه نه شي ، ځانگړی د زهریجن دارو درمل په لیست کښی لیکل شوی وي .

احتیاطی خرگندونی (جاری)

د چاپیریال لپاره خطر

♦ د خطر اخطار د لته د مارغانو، ماهیانو او د ځنګل د حیواناتو ټولو لپاره شامل دي او بیا هغه خرگندونی چه د شه د مومو چپوته، سطحی او د ځمکې لاندی داو بود زیرمو ککرتیا اویا نوروداسی شیانوته د خطر گواښ پیدا کوی دی ټولوته شامل دي.

احتیاطی خرگندونی (جاری)

فزیکی اوکیمیایوی خطرات

◆ دخطر اخطار(خبرتیا) دلته داورلکیدلو، دچاودیدلو(انفلاق) یانوروکیمیایی
خطراتودامکاناتوپه معنی دي .

احتیاطی خرگندونی (جاري)

داستعمال لپاره هدايات (لارښوني)

◆ ددواگانودصحيح استعمالولو لپاره خرگندوني(تشریحات)- ته بايد پوه شي چه دادوا دکوم افت دمخنيوي لپاره راجستر(ثبت) يا لازمه گڼل شوي ده ، چيرته بايد استعمال شي ، کله بايد استعمال شي ،خومره بايد استعمال شي ، اوپه کوم شکل کي بايد استعمال شي . دابرخه داهم رگندوي چه ايا ددي دوا استعمال په عامه توگه کيدي شي اوکه دمحدود استعمال لپاره ده .

احتیاطی خرگندونی (جاری)

د دواگانو د زیرمه کولو اوله منځه وړلو لپاره هدايات

- ◆ دافت وژونکو دواگانو لپیل بایدڅه ناڅه د زیرمه کولو بنیادي معلومات اولري د مثال په توګه — دواګاني باید په داسي یخ ، اوچ ، هواداره ځاي کي زیرمه کړي شي چه د خوراكي شيانو او همدارنګه د حیواناتو د خوراک څخه ليري وي .
- ◆ دافت وژونکو دواګانو مختلف ډولونه باید جلا جلا زیرمه کړي شي مثلاً- علف (بوتي) وژونکي دواګاني باید د حشره وژونکو دواګانو څخه جلا زیرمه کړل شي . د زیرمه کولو ګودام باید د خطر د خبرتیا نشاني اولري .

احتیاطی خرگندونی (جاری)

اشاری اصطلاحات : ترخوخرگنده کړي چه نوموړي افت وژونکي دزهريت له نگاه نه خومره خطرناک دي .

لاندیني دري اشاری اصطلاحات دزهريت مختلفي درجي خرگندوي :

Danger! (خطرناک)
Warning! (خبردار)
Caution! (احتیاط)

د خطر سمبولونه (علامي)

♦ خطرناک :

دا اصطلاح د ډیر خطرناک اوزهر جنود واکانو لپاره استعمالیږي . د دې سره باید د زهر (Poison) لفظ ، د سر دکوپړۍ او متقاطع (تیروبیر) هډوکو عکسونه ضروريه لیبل موجود وي .

د خطر سمبولونه (علامي)

◆ خبردار / اخطار:

WARNING
POISON

دا اصطلاح هغه موادو ته چې دمنځنۍ درجې زهریت لري استعمالیږي. دلمړي اصطلاح په پرتله دکمې درجې زهریت لري. خاص قسم خطرات لري لکه دپوستکي اوسترگو زخمي کیدل ، یاچاپیریال ته دځانگړي خطر متوجه کیدل .

د خطر سمبولونه (علامي)

CAUTION
POISON

♦ احتياط:

دا اصطلاح هغه موادو ته چه دکمي درجي زهریت اولري اوخلکوته
يي خطر ډیر کم وي استعمالیږي .

Signal Words

اشاريي اصطلاحات	د زهریت درجه	تخمیني مقدار چه سړي له منځه وړلي شي
DANGER خطرناک	ډیر خطرناک	که چیرته دچاي ډکه کاشوغه مقداريي دخولي له لاري اوخوړل شي سړي له منځه وړي .
WARNING خبردار	دمنځنۍ درجي خطرناک	دچاي ياميز ډکه کاشوغه مقداريي اوخوړل شي غټ سړي له منځه وړي .
CAUTION احتیاط	لږ خطرناک	دیواونس (28گرام) څخه ترنیم لیترپوري خوړل يي سړي له منځه وړي .

ليبل بايد ضرور مطالعه شي

- ◆ ليبل دمعلوماتواهمه ذريعه ده چه احتياطي لارښووني څرگندوي .
- ◆ دپيداوار/توليداتو درانيولو په وخت کي په ليبل باندې ډير ټينگارکوي .
- ◆ اضافي معلومات شايدد کوچنيوپاڼو(Leaflets) په شکل کي ددوکاندار څخه په غوښتلو سره حاصله کړي .
- ◆ دافت وژونکو درملو وړونکي راوړونکي اشخاصوته په خوندي توگه دانتقالولو خاصمعلومات ورکوي .

پیرہ مننه